

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky právnej veci navrhovateľa: **S. A.**, zastúpeného *Mgr. Z. Š., Liga za ľudské práva*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-2027/PO-Ž-2007 zo dňa 10. decembra 2007, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 12/2008-106 zo dňa 17. decembra 2008

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 12/2008-106 zo dňa 17. decembra 2008 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d' a ľ š i e k o n a n i e .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-2027/PO-Ž-2007 zo dňa 10. decembra 2007, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z o azyle a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 mu neposkytol doplnkovú ochranu a rozhodol, že v jeho prípade neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov do Sýrskej arabskej republiky. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu, doplnkovej ochrany a pre rozhodnutie o prekážkach vyhostenia do krajiny pôvodu podľa osobitného zákona. Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Stotožnil sa s názorom odporcu, že navrhovateľ v konaní nepreukázal opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f) OSP, teda navrhovateľovi bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa navrhovateľa mu krajský súd ustanovil opatrovníka na konanie v rozpore s § 29 ods. 2 OSP a rozsudok krajského súdu považoval za nesprávny, nakoľko krajský súd vychádzal z nesprávneho posúdenia veci.

Pokiaľ krajský súd vychádzal pri ustanovení opatrovníka z informácií, že jeho pobyt nie je známy, postupoval na základe neaktuálnych informácií. Spresnil, že je pravdou, že bol do 29.09.2008 evidovaný v evidencii odporcu ako neprítomný z dôvodu, že opustil tábor bez udania dôvodu a bez priepustky a dňa 06.10.2008 bol z evidencie vyradený, avšak ako je možné zistiť z evidencie odporcu „Utečenec“ z 13.10.2008 bola mu udelená dlhodobá priepustka – povolenie na pobyt mimo pobytového tábora v trvaní do 31.12.2008 a následne od 14.12.2008 do 04.02.2009. Ako dôkaz predložil navrhovateľ výpis z evidencie odporcu „Utečenec“ o pohybe navrhovateľa. V období, keď krajský súd ustanovil navrhovateľovi opatrovníčku (14.10.2008), ako aj v deň konania pojednávania (17.12.2008), bol pobyt navrhovateľa známy a navrhovateľ sa zdržiaval na základe priepustky udelenej odporcom z dôvodu, že bol zamestnaný vo fabrike S. Na základe uvedené navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že postupom krajského súdu boli v konaní porušené jeho práva, keď mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Navrhovateľ považuje rozhodnutie krajského súdu za nesprávne aj z hľadiska hmotnoprávneho, keď považuje rozhodnutie súdu za nesprávne najmä z dôvodu, že krajský súd sa snaží skutočnosť, že je osobou bez štátnej príslušnosti spochybniť tvrdeniami o vlastníctve domu jeho rodičov. Podľa navrhovateľa to, že jeho rodičia bývajú v dome a majú dobytok nevypovedá nič o tom, že toto ich vlastníctvo je aj vlastníctvom v právnom slova zmysle, ktoré je uznané a chránené sýrskymi zákonmi. Krajský súd totiž nezisťoval, či jeho rodina má tento majetok zapísaný a evidovaný v liste vlastníctva a katastri (evidencii) nehnuteľností a či je ich vlastníctvu poskytovaná rovnaká právna ochrana ako vlastníctvu arabských občanov Sýrie.

Podľa navrhovateľa krajský súd pri vyhodnotení tvrdení navrhovateľa dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že je osobou, ktorá nemá ani základné školské vzdelanie a nevyhodnotil jeho výpoveď z hľadiska jeho schopností vnímať svet a pomery v ňom a schopnosť vyjadrovať sa. Pokiaľ by mal možnosť konať pred súdom, mohol by prípadné rozpory súdu vysvetliť.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Zopakoval argumenty, pre ktoré rozhodol

negatívne o žiadosti o udelenie azylu, doplnkovej ochrany, ako aj ohľadne výroku o neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona. Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa, že postupom súdu sa odňala možnosť konať pred súdom, uviedol, že táto námietka sa netýka priamo rozhodovacej činnosti odporcu a preto sa k nej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) vzhľadom na odvoláciu námietku navrhovateľa preskúmal konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozsudku a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z obsahu spisu krajského súdu odvolací súd zistil, že navrhovateľ zastúpený zástupkyňou Mgr. Z. Š, Liga za ľudské práva, podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu. Z obsahu splnomocnenia vyplynulo, že navrhovateľ ju splnomocnil len za účelom podania opravného prostriedku. Krajský súd vyzval dňa 08.02.2008 navrhovateľa, aby sa v lehote 15 dní vyjadril, či súhlasí s tým, aby prejednal a rozhodol rozsudkom bez nariadenia pojednávania. Výzva v jazyku slovenskom bola navrhovateľovi doručená dňa 20.02.2008 do PT v Gabčíkove.

Na výzvu súdu navrhovateľ dňa 22.02.2008 odpovedal listom, v ktorom uviedol, že trvá na tom, aby sa v predmetnej veci uskutočnilo pojednávanie za jeho účasti, pričom uviedol, že by chcel, aby sa pojednávanie viedlo v jazyku materinskom, ktorým je jazyk kurdský (sýrska kurdština, nárečie Kormandži). Predmetná odpoveď navrhovateľa bola krajskému súdu doručená dňa 27.02.2008. Súčasne navrhovateľ predložil krajskému súdu doplnenie dôkazných prostriedkov v slovenskom jazyku.

Následne krajský súd ustanovil dňa 18.04.2008 do konania tlmočníka z jazyka kurdskeho, a toto rozhodnutie doručil navrhovateľovi dňa 06.05.2008 opäť do PT v Gabčíkove.

V spise krajského súdu na č.l. 84 sa nachádza úradný záznam, podpísaný Janou Farkašovou, z obsahu ktorého vyplýva, že dňa 08.10.2008 bolo telefonicky zistené na Migračnom úrade MV SR, že navrhovateľ svojvoľne opustil dňa 29.09.2008 PT Gabčíkovo a dňom 06.10.2008 je vyradený z evidencie.

V spise krajského súdu sa ďalej nachádza písomné podanie odporcu zo dňa 09.10.2008, z ktorého vyplýva, že navrhovateľ opustil dňa 29.09.2008 PT Gabčíkovo a dňom 06.10.2008 je vyradený z evidencie. O jeho ďalšom pobyte nemá odporca žiadne informácie.

Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 9 Saz 12/2008-89 zo dňa 14.10.2008 ustanovil navrhovateľovi z uvedeného dôvodu podľa § 29 ods. 2 OSP opatrovníčku

v osobe J. O. Krajský súd vo veci nariadené pojednávanie na termín dňa 15.10.2008 odročil na neurčito s tým, že po právoplatnosti uznesenia o ustanovení opatrovníka navrhovateľovi, bude určený termín pojednávania. Krajský súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti opatrovníčky navrhovateľa, dňa 17.12.2008, ktorej bol napadnutý rozsudok doručený dňa 20.02.2008.

V spise krajského súdu sa nachádza oznámenie odporcu zo dňa 09.02.2009 o tom, že navrhovateľ sa nachádza od 14.01.2009 v PT Rohovce (uvedenú správu zaslal odporca faxom na základe žiadosti krajského súdu zo dňa 09.02.2009).

Krajský súd uznesením č.k. 9 Sz 12/2008-110 zo dňa 19.02.2009 zrušil svoje rozhodnutie č.k. 9 Sz 12/2008-89 zo dňa 14.09.2008 o ustanovení opatrovníčky navrhovateľovi, nakoľko zistil, že navrhovateľ sa nachádza od 14.01.2009 v PT Rohovce.

Z obsahu spisu krajského súdu vyplýva, že Mgr. Z. Š. dňa 18.02.2009 požiadala krajský súd o doručenie predmetného rozsudku s tým, že súdu predložila udelenie plnomocenstva zo dňa 18.02.2009. Rozsudok krajského súdu bol doručený zástupkyňi navrhovateľa dňa 02.03.2009, keďže súd mal pochybnosti o prevzatí rozhodnutia navrhovateľom splnomocnenou zástupkyňou, rozsudok opätovne doručoval Mgr. Z. Š., ktorá ho prevzala dňa 30.04.2009.

K postupu krajského súdu, ktorý ustanovil navrhovateľovi podľa § 29 ods. 2 OSP opatrovníka na základe zistenia (telefonického dopytu na Migračný úrad MV SR zo dňa 08.10.2008 u odporcu, ktorý bol následne doplnený písomným podaním odporcu zo dňa 09.10.2008), ktorý potvrdzoval, že navrhovateľ svojvoľne opustil dňa 29.09.2008 PT Gabčíkovo a dňom 06.10.2008 je vyradený z evidencie, považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že takýmto procesným postupom súdu, keď sa následne preukázalo (výpisom zo systému "utečenec") že navrhovateľ síce bol dňa 04.07.2008 vyradený z evidencie PT Gabčíkovo (pretože dňa 27.06.2008 svojvoľne opustil PT), dňa 21.08.2008 bol však opätovne zaradený do evidencie.

Navrhovateľovi bola v čase rozhodovania súdu o ustanovení opatrovníka a v čase pojednávania pred krajským súdom udelená priepustka, takže miesto jeho pobytu bolo známe, preto sa postupom súdu, ktorý ustanovil navrhovateľovi opatrovníka a vec rozhodol v jeho neprítomnosti navrhovateľovi ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, pretože v danej veci bol postup krajského súdu, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia o ustanovení opatrovníka navrhovateľovi v rozpore s ustanovením § 29 ods. 2 OSP.

Krajský súd sa totiž uspokojil iba s informáciou získanou telefonicky na Migračnom úrade MV SR, ktorú síce následne odporca potvrdil aj písomne, ale pravdivosť takejto informácie neverifikoval následne podrobnejším šetrením

u odporcu žiadosťou o výpis zo systému „utečenec“ (tak ako to urobila zástupkyňa navrhovateľa) ani priamo v pobytovom tábore, kde bol navrhovateľ zaradený, pretože ak by takto postupoval, zistil by, že pobyt navrhovateľa je známy.

Okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí vždy hodnoverne preukázať a táto povinnosť zaťažuje súd, ktorý musí vyčerpať všetky možnosti na zistenie, či skutočne pobyt účastníka je neznámy. Každý má totiž právo, aby jeho vec bola prejednaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd). Vydaniu rozhodnutia o ustanovení opatrovníka účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy, musí predchádzať prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre takýto postup a či nie je na mieste iné opatrenie.

Krajský súd takto nepostupoval, preto odvolací súd vyhodnotil námietku navrhovateľa o porušení jeho procesných práv postupom súdu za dôvodnú a napadnuté rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania nerozhodol s poukazom na § 224 ods. 3 OSP, z ktorého vyplýva, že ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 4. augusta 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová